

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.000
Letna naročnina L 2.000
Letna inozemstvo L 3.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 14 (787)

Gorica - četrtek 2. aprila 1964 - Trst

Posamezna številka L 40

Osnovne človečanske pravice Gospodarsko stanje v Italiji v letu 1963

PRAVICA DO ŽIVLJENJA IN PRAVICA DO DOSTOJNE ŽIVLJENJSKE RAVNI

Vsak človek ima najprej pravico do življenja in pravico do samohranitve telesnega življenja. Zato mora imeti nujno potrebna sredstva za dostojno življenjsko raven, za dostojen življenjski standard, posebno v pogledu hrane, obleke, stanovanja, počitka, zdravniške pomoči, socialnega zavarovanja v slučaju bolezni, invalidnosti, vdovstva, starosti, brezposelnosti in v vsakem drugem primeru izgube sredstev za življenje zaradi okolnosti, ki niso odvisne od njegove volje.

PRAVICE DO MORALNIH IN KULTURNIH VREDNOT

Vsak človek ima nadalje pravico, da ga drugi spoštujejo, ima pravico do dobrega imena, do svobode pri raziskovanju resnice, pravice, da svobodno izraža in širi svoje misli, da goji umetnost v mejah moralnega reda in splošnega dobra. Človek ima tudi pravico do objektivnega poročanja.

Iz človeške narave izvira tudi pravica, da je deležen kulturnih dobrin, in pravica do primerne izobrazbe, tudi do višje izobrazbe, če je za to sposoben.

PRAVICA ČASTITI BOGA

Vsak človek ima tudi pravico častiti Boga po svoji vesti, in sicer častiti Boga zasebno, privatno in javno. Bog nas je ustvaril, da ga častimo. Cerkev je vedno zahtevala to svobodo vere, ki nas veže z Bogom. To svobodo vere so neustrašno in vztrajno branili apostoli, branili so jo v svojih spsih apologeti, s krvjo so jo posvetili in potrdili mučeniki.

PRAVICA IZBIRE POKLICIA

Vsak človek ima pravico, da si izbere poklic, da si osnuje družino, kakor tudi pravico, da se posveti duhovniškemu ali redniškemu poklicu.

Družina stoni na svobodno sklenjeni poklici, ki je neločljiva. Družina je naravno in bistveno jedro družbe. Družino je treba štiti v gospodarskem, socialnem, kulturnem in moralnem pogledu, tako da nemoteno lahko vrši svoje posebno poslanstvo.

Starši imajo prednost pri vzdrževanju in vzgoji otrok.

EKONOMSKE (GOSPODARSKE) PRAVICE

Človek ima pravico do svobodne iniciative, do svobodne pobude na gospodarskem področju in pravico do dela.

Pogoji dela pa ne smejo škodovati zdravju in moralni, pravničnosti. Kar se tiče žene, ti pogoji morajo odgovarjati naravi žene in njenim dolžnostim kot soproge in matere.

Posebno je treba naglašati, da delavcu pripada pravična plača, tako da bo njemu in njegovi družini zadostovala za življenje, dostojno človeka.

Iz človeške narave izvira tudi pravica do zasebne lastnine, in sicer do zasebne lastnine tudi produktivnih, proizvodnih sredstev. Proizvajalna sredstva so: stroji, zemlja, stavbe, surovine itd. To so sredstva, ki služijo za proizvajanje novih dobrin.

Pri zasebni lastnini je treba upoštevati tudi njeno socialno funkcijo, njen socialni pomen, njen pomen za družbo. Človek ne more s svojo lastnino razpolagati samovoljno. Krščanska moralna ne more sprejeti načela rimskega prava, ki daje človeku glede lastnine »ius utendi, fructu et abutendi«, to je pravico, da lastnino uporablja, uživa in jo celo lahko zlorabi (ius abutendi). Človek mora svojo lastnino pametno uporabljati, ne pa jo zlorabiti. Če zlorabi lastnino, žali Boga in dela proti socialni, družbeni blaginji. Lastnik ni torej neomejen, absoluten gospodar svoje lastnine. Odgovarja tudi Bogu, če zlorabi svojo lastnino, a tudi družbi.

PRAVICA SESTAJANJA IN ZDRUŽEVANJA

Človek je že po naravi družno, socialno bitje. To je že spoznal eden največjih grških filozofov, Aristotel. Zato ima pravico sestajanja in združevanja. Zato imajo ljudje pravico, da se sestajajo in da na teh sestankih razpravljajo in sklepajo o vseh važnih vprašanjih. Ravnotako imajo pravico, da se združujejo v društva, verska, gospodarska, prosvetna itd. Posamezniki ne morejo doseči kot posamezniki ciljev, ki jih lahko dosežejo, če se združijo v društva.

PRAVICA IZSELITVE IN PRESELITVE

Vsak državljan ima pravico, da se v državi, katere je državljan, seli iz enega kraja države v drugega. Ima tudi pravico, da se preseli, da emigrira v drugo državo. Tukaj moramo pripomniti nekaj, kar je za našo manjšino zelo važno. Pri nas se člani večinskega naroda vseljujejo v naše čisto slovenske kraje. Tako se spreminja narodni značaj naših krajev. To vseljevanje tujerodcev v naše čisto slovenske kraje ni nekaj naravnega, ampak se vrši z jasnim namenom, da se naš življenjski vedno bolj oslabi in sčasoma popolnoma izpodrine, in to je nemoralno. To vseljevanje ni posledica naravnih faktorjev, ampak se načrtno vrši s čisto političnim namenom, da se naravno ravnotežje slovenskega življa načrtno in nasilno spremeni, kar pa krši naravne pravice slovenskega naroda in je zato nemoralno. (V. Das Minderheitenproblem und das sittliche Recht. Von A. Senior. Mit einem Vorwort von Friedrich Muckermann S. J., str. 31.)

POLITIČNE PRAVICE

Iz dostojanstva človeške osebe izvira tudi pravica, da državljan aktivno sodeluje v javnem življenju, to je v politiki, in tako osebno prispeva za ostvarjanje javnega dobra. Politika je namreč skrb za javno, splošno dobro, za splošno blaginjo. Človek ni objekt (predmet, stvar), ni pasiven element socialnega življenja. Ravno nasprotno, človek mora biti in ostati subjekt (nosilec), temelj in cilj socialnega življenja.

Temeljna pravica osebe je tudi zaščita njenih pravic. Ta zaščita mora biti učinkovita, nepristranska in osnovana na objektivnih kriterijih (merilih) pravičnosti. Iz pravnega reda, ki ga Bog hoče, izvira neodtujljiva pravica človeške besede do pravne sigurnosti in do konkretnega, stvarnega področja prava, ki mora biti zaščiten proti vsakemu samovoljnemu napadu.

Tako je Janez XXIII. razložil pravice človeške osebe v encikliki Mir na zemlji. S temi človeškimi pravicami na eni strani, so pa na drugi strani združene dolžnosti, ki jih papež tudi obravnava in določa v omenjeni encikliki.

P.

Kennedyjev štab se razhaja

Ni še znano in morda še dolgo ne bo, kateri razlogi so pripeljali popularnega predsednikovega tiskovnega tajnika Piera Salingerja, da je podal ostavko. Menijo, da je pravi vzrok razlika v značaju s predsednikom Johnsonom. Salinger je tako že četrti mož iz Kennedyjevega kroga, ki zapuša Johnsona. Drugi so bili: posebni svetovalec Sorensen, pomočnik Schlesinger in tajnik kabineta Reardon. V teku leta ali morda še prej pričakujejo v Washingtonu Rusovo ostavko, ostavko Macnamara, Balla (državnega podtajnika) in Mogeorgeja Bundyja (pomočnika za mednarodno varnost). V Washingtonu vlada prepričanje, da je družba intelektualcev, ki jih je Kennedy zbral z univerz, iz industrije in iz časnikarstva, izgubila upanje, da bi mogla še delovati pod Johnsonovim vodstvom.

Proračunsko ministrstvo je pretekli dne objavilo letno poročilo o gospodarskem stanju v državi, kot to predpisuje državni zakon. Kljub temu da gre za običajno letno poročilo, je letos bilo zanj mnogo več zanimanja in radovednosti kot prejšnja leta. To je po vsem razumljivo, kajti odkar je vlada sprejela vrsto ukrepov proti neugodnemu razvoju narodnega gospodarstva, so zlasti gospodarski krogi z nestrpnostjo pričakovali podrobnih statističnih podatkov o razvoju italijanskega gospodarstva v minulem letu.

Minister Giolitti pravi v uvodnem delu poročila, ki ga je med drugim odobrila tudi vlada, da je bilo minulo leto kljub gotovim pojavom napetosti leto napredka. Napredek se je pokazal tako v proizvodnem pogledu, kakor tudi v socialnem pogledu. V primerjavi z letom 1962 je italijanska industrijska proizvodnja zabeležila porast za 8,2%; 62% dohodkov je odpadlo na odvisno delovno silo. — Med temne strani pa je treba šteti skrčenje prihrankov, namenjenih za investicije, ter nesorazmerno povečanje potrošnje, kar je obtežilo bilanco v zunanji trgovini.

PODROBNI PODATKI

Ostali podatki o narodnem dohodku in proizvodnji pa so naslednji. Kosmati narodni dohodek, to se pravi vrednost celotne gospodarske proizvodnje, znaša 26.930 milijard lir. V primerjavi z letom 1962 se je dejansko povečal za 4,8% ter v tem oziru predstavlja najvišji porast v Evropi. V Franciji znaša letni porast 4,5 odstotkov, v Nemčiji 3,2, v Angliji 3, na Holandskem 4,5, v Belgiji 4, v ZDA 3,9 ter v Kanadi 4,5%.

Kljub temu porastu proizvodnje so, oziroma smo v Italiji v minulem letu potrošili več kot dejansko proizvedli (zaslužili), in sicer za 5410 milijard. Toliko namreč znaša vrednost uvoženega blaga. Zaradi tega so se cene zvišale povprečno za 7,7%, zmanjšali prihranki in povečali dolgovi v tujini. V primerjavi z letom 1962 se

je potrošnja povečala za 8,6%, medtem ko so se investicije za komaj 4% in izvoz za 6,4%. Če ta slednji odstotek primerjamo s porastom ulova (20,7%), dobimo jasno sliko neuravnovešenosti med proizvodnjo in potrošnjo, ki je v minulem letu karakterizirala italijansko gospodarstvo. Zaradi tega je vlada bila prisiljena z nujnostnimi zakonskimi ukrepi (predvsem omejitve prodaje na obroke) ovirati potrošnjo ne ravno nujno potrebnih predmetov.

Od skupnih 26.930 milijard odpade na industrijsko proizvodnjo 9311 milijard (porastek 8,2%), na kmetijsko proizvodnjo 3510 milijard ter na ostale dejavnosti (trgovina) 6656 milijard lir.

PORAZDELITEV DOHODKA

Iz statističnih podatkov poročila nadalje izhaja, da se je dohodek odvisnih delavcev v minulem le-

tu znatno povečal, in sicer od 57,6 na 62,1% (12.885 milijard lir). Največ tega denarja je šlo za nakupe raznih gospodinjskih strojev, katerih so nakupili za 25% več kot v letu 1962, ter za nakupe avtomobilov, katerih prodaja se je povečala za 44%, vedno v primerjavi z letom 1962.

Posledice te nesorazmerno povečane potrošnje se kaže v primanjkljaju zunanje trgovinske bilance, ki znaša — reci in piši — 610 milijard, medtem ko je v letu 1962 znašal komaj 51 milijard lir.

Takale naj bi torej bila stvarna slika italijanskega gospodarstva, katerega glavna šibkost je prevelika potrošnja dobrin, kar opogumlja inflacijo. Zato je vlada trdno odločena z vsemi zakonitimi sredstvi vplivati na potrošnike, da omejijo svoje nakupe in da prihranjeni denar bolj koristno porabijo v druge namene.

Rusko-kitajski spor

Na zasedanju »Odbora afro-azijske solidarnosti«, ki je bilo pretekli teden v Alžiru, so se Sovjeti in Kitajci spet dobro spopadli. Ze takoj prvi dan je vodja pekinške delegacije, tovarišica Kuo Cijem, nenavadno ostro napadla »politiko mirne koeksistence«, ki jo zagovarja Hruščev. Pri tem se je dotaknila treh točk, in sicer: obmejnih sporov, moskovske pogodbe ter načelo o »miroljubni koeksistenci«.

Namigajoč na Hruščevov predlog o mirni poravnavi ozemeljskih sporov je kitajska predstavnica dejala: »So gotove osebe, ki imajo do mejnih sporov med državami, ki so posledica kolonializma, reakcionarno stališče. Tisti, ki tako mislijo, izdajajo afriško-azijske narode, kateri imajo vso pravico, da se proti imperialistom borijo z vsemi sredstvi. Vsakodnevna praksa govori jasno, da je mogoče doseči popolno neodvisnost le z neizprosno bojem. Zahtevati od teh narodov, naj živijo v miru z imperialisti, pomeni jih obdržati v večni sužnosti.«

Poročajo, da je tretjina delegatov odobrvala izvajanje gospe Kuo Cijem. V zelo težkem položaju se je znašel alžirski predsednik Ben Bela, ki si je na vse načine

prizadeval, da bi se na konferenci izognil ideoloških razprav.

Kitajski predstavnici je naslednje dni odgovoril sovjetski delegat Garufov. Med njegovim govorom je eden izmed članov tangujiške delegacije, kateremu so se takoj pridružili člani kitajske delegacije, povzročil nered v dvorani, hoteli prepričati sovjetskemu predstavniku, da bi nadaljeval z govorom. To se mu ni posrečilo, ker je predsednik konference takoj vzpostavil red. — Na koncu Garufovih izjav je več članov kitajske delegacije zahtevalo od predsednika, naj jim dovoli, da odgovorijo sovjetskemu predstavniku. Predsednik konference Mohamed Jazid (Alžirec) je zahtevo zavrnil.

Rusko-kitajski spor zadeva sedaj vse svetovno komunistično gibanje ter seje mednje težka nesoglasja tako na ideološkem kot na organizacijskem področju. Tudi voditelje komunističnih partij, ki so najbolj vdane Moskvi, ta spor zaskrblja, ker ne gre le za to, kdo je v večini in kdo v manjšini, temveč gre za usodo »revolucionarne zavesti« marksizmu in leninizmu zvestih mas.

Predsedniku Segniju podeljena nagrada

Predsednik republike Segni bo dvanajsta osebnost, kateri bodo podelili »Mednarodno odlikovanje Karla Velikega«. Podelitev je bila sprejeta enoglasno. Svečanost podelitve bo na dan Vnebohoda v prestolnici dvorani magistrata v Achenu.

Mednarodno odlikovanje »Karla Velikega« je ustanovila na božični dan leta 1949 skupina odličnih meščanov mesta Achen. Nagrado podeljujejo osebnostim, ki so si največ prizadevale za mednarodno razumevanje in sodelovanje v okviru Evrope. Ustanova ima namen, da širi v javnem mnenju zamisel Združene Evrope. Razsodišče 12 članov, ki predstavlja vodstvo Karlove nagrade, določa osebnosti, ki jih naj odlikujejo, in to neodvisno na narodnost, vero in raso.

Nagrada obstoji v diplomu in svetinji: na eni strani svetinje je vrezan stari znak mesta Achena s sliko Karla Velikega, kar izvira že iz XII. stoletja; na drugi strani pa je vrezano posvetilo, posvečeno odlikovancu. Svetinja je na traku barve achenškega mesta: rumeno-črne barve. K odlikovanju spada nagrada 5000 mark. Za predsednikom De Gasperijem, ki je bil odlikovan leta 1952, je predsednik Segni druga italijanska osebnost, ki bo prejela to odlikovanje. Doslej so bili odlikovani:

grof Rihard Coudenhove Karlegi (1953), prof. dr. Henrik Brugmans (1951), Jean Monnet (1953), dr. Konrad Adenauer (1954), Winston Churchill (1955), Paul Spaak (1957), Robert Schuman (1958), Josip Beck (1960), prof. dr. Valter Hallstein (1961) in Edvard Heath (1963).

Kadar za umik Sovjetov iz Madžarske

Madžarski ministrski predsednik Kadar se je izrazil, da se je budimpeštanska vlada izrekla že pred časom za sovjetski predlog o odstranitvi vojaških oporišč na ozemlju tretjih držav in za umik tujih oroženih sil iz vseh evropskih držav. »Bili so nekateri, ki so izrazili bojazan, da bi ta predlog pripeljal do umika sovjetskih čet iz Madžarske«, je dejal madžarski ministrski predsednik. Ta bojazan ni več opravičena, kajti po Kadarjevem mnenju odpade sedaj vsak strah za trdnost režima. »Z odhodom sovjetskih čet režim ne bo v nevarnosti«, je dejal Kadar v tonu, ki je povedal željo, naj bi Moskva

sprejela njegov poziv in dala madžarskemu režimu priliko za preizkušnjo s tem, da se čimprej odloči za umik oroženih sil, ki so razmeščene po madžarskem ozemlju že od konca druge svetovne vojne.

O možnosti umika ali pa vsaj o skrčenju sovjetske vojske na Madžarskem se je govorilo ob priliki novice, da bo konec marca Hruščev obiskal Budimpešto. Drugih vesti o tem vprašanju ni bilo. Toda Kadar je s svojo izjavo jasno povedal, da bi madžarska vlada z veseljem pozdravila te vrste ukrep, ki bi vplival ugodno na ugled režima, bodisi na znotraj kot na zunan. Res je, da je Kadar govoril o morebitnosti ukinitja vseh tujih oporišč v tretjih državah (morebitnost, ki pa je izključena), ostaja pa v tem vključen poziv Sovjetom, naj preuče primermosti umika ali pa vsaj naj bodo manj občutno prisotni s svojimi okupacijskimi četami na Madžarskem.

Sile OZN na Cipru

Sile Združenih narodov so prejšnji petek uradno prevzele svojo dolžnost na Cipru. O tem je generalni tajnik U. Thant formalno obvestil Varnostni svet. Gre za 1500 kanadskih vojakov, katerim se je začasno pridružilo šest tisoč britanskih vojakov na otoku, ki so enostavno zamenjali čelade.

Zgodovina velikonočnega praznika

Velika noč, Pasha, je največji praznik Judov in kristjanov. Judovski praznik je postavil Mojzes kot spomin izhoda Izraelcev iz Egipta, ki se je zgodil pomladi, kakor pravi izročilo. Za kristjane je pa velika noč praznik, ki jih spominja na trpljenje in vstajenje Kristusovo.

Pasha v stari zavezi

»Pasha« (italijansko »Pasqua«) je grška beseda. Dobimo jo v najstarejšem grškem prevodu hebrejskega sv. pisma stare zaveze, ki so ga priredili grško govoreči Judje med 3. in 1. stoletjem pred Kristusom v Aleksandriji (Egiptu). Prevod se imenuje »septuaginta«, to je sedemdesetih, ker je po legendi 72 mož sodelovalo pri prevodu petih Mojzesovih knjig. Prevajalci so prevzeli besedo »pasha« iz hebrejske besede »pésah«, aramejsko »pasha«, kar pomeni »mimohod«. Izraz »mimohod«, se nanaša na angela, ki je po božjem ukazu moral ponoči umoriti vse egiptovske prvorojence, ni pa smel vstopiti — torej je moral iti mimo — hiš Izraelcev, ki so bile na pragu podbojih vrat označene s krvjo velikonočnega jagnjeta.

Sv. pismo pravi: »Kajti to noč pojdem skozi egiptovsko deželo in udarim vse prvorojence v egiptovski deželi od človeka do živine in izvršim sodbo nad vsemi egiptovskimi bogovi: jaz, Jahve. Tedaj bo kri za vas v znamenje na hišah, v katerih bivate: ko zagledam kri, pojdem mimo vas, in pri vas ne bo morilne šibe, ko udarim egiptovsko deželo. Ta dan (to je 14. nisan), vam bodi v spomin in praznujte ga kot praznik Jahvejev; od roda do roda ga praznujte kot večno ustanovo« (2 Mojz 12, 11-14).

Prikrat so Izraelci slavili »pasho«, ko so srečno zapustili Egipt (2 Mojz 11-15). Obdržali so takratni obred s kako nebištvno spremembo vse do danes. Praznik je imel dva dela. Prvi del je bila večerja 14. dan meseca nisana. Nisan je bil prvi mesec v letu. Pri večerji so jedli velikonočno jagnje.

Drugi del pa je bil praznik brezkrvasnih, opresnih kruhov, praznik opresnikov, ki je trajal sedem dni. Vsaka izraelska družina si je prikrbela okoli 10. nisana jagnje ali kozlička. Jedli so jih pri velikonočni večerji z grenkimi zelišči in brezkrvasnim, opresnim kruhom. Kruh je bil brezkrvasen, ker Izraelci neposredno pred izhodom iz Egipta niso imeli časa, da ga okvasijo. Grenka zelišča so pa jedli, da so se spominjali grenkega suženjskega življenja v Egiptu. Od jagnjeta ali kozlička ni smelo nič ostati za naslednji dan. Ostanke so morali vreči na ogenj. Niso smeli živali zlomiti nobene kosti. Pri večerji je imel oče častno dolžnost raztolmačiti svoji družini pomen praznika.

Kristusova zadnja večerja

Nekatere posebnosti velikonočne večerje so omenjene v evangelijih pri opisu Kristusove zadnje večerje.

Kristus se je zelo verjetno držal običajnega obreda za velikonočno večerjo. O razgovorih, ki so jih imeli Kristus in učenci pri zadnji večerji, je ostala samo Kristusova napoved, da ga bo izdal Juda, ki je nato odšel. Sv. Janez omenja, da je odšel, ko mu je Jezus dal kosček kruha, grizljaj, pomočen v gosto marmelado od datelnov, fig in drugega sadja, skuhanih v kisu. Ze prej pa je Kristus na vprašanje, kdo ga bo izdal, odgovoril: »Tisti je, kateremu bom jaz pomočil grizljaj in mu ga dal« (Jan 13, 26).

Obredu judovske večerje je Jezus dodal obred, s katerim je ustanovil sv. evharistijo. Iz evangelijev ni razvidno, pri kateri točki večerje se je to zgodilo. O posvetitvi vina je izrecno rečeno, da ga je posvetil »po večerji« (Lk, 22, 20; I. Kor. 11, 25). Pili so rdeče vino. Belo vino Judje namreč ni

so cenili. Večerjo je bilo treba zaključiti popoln.

Pasha v novi zavezi

V novi zavezi pomeni pasha večinoma judovski velikonočni praznik. Ima pa včasih tudi pomen velikonočne večerje, n. pr. jesti pasho. Pomeni tudi velikonočno jagnje, če je n. pr. rečeno »žrtovati pasho«. Označuje tudi Kristusa. Vsaj sv. Pavlu je tako, ki govori v listu do Korinčanov o Kristusu kot jagnjetu. Pavel namreč pravi: »...tudi naše velikonočno jagnje, Kristus, je bilo darovano« (I. Kor 5, 7). S smrtjo velikonočnega Jagnjeta Jezusa Kristusa je za kristjane, začela krščanska velika noč, katere podoba so bili judovski velikonočni prazniki.

V Kristusovem življenju se omenja pasha v zvezi z njegovim bivanjem v Nazaretu, ko je rečeno, da so »njegovi starši hodili vsako leto v Jeruzalem na velikonočni praznik (Lk 2, 41). Sv. Janez omenja trikrat pasho v Kristusovem javnem življenju (Jan 2, 13 - 6, 4 - 11, 12, 1).

Zadnja Kristusova Pasha je podoba osvoboditve od suženjstva greha po nedolžni krvi božjega Jagnjeta. Ta pasha je nadomestila in ukinila judovsko pasho.

Kristjani praznujejo novo pasho na dan Kristusovega vstajenja, s katerim je Kristus dovršil in proslavil odrešilno delo.

Velika noč je torej spomin na Kristusovo vstajenje. To je najstarejši in največji cerkveni praznik, središče cerkvenega leta. Praznik je premičen, ker se stavi na prvo nedeljo po prvi spomladanski polni luni, to je ne pred 22. marcem in najkasneje 25. aprila. Po tem prazniku se ravna vse cerkveno leto: advent, prva predpostna nedelja, postni čas, drugi premični prazniki (Vnebohod, Binkošti itd.), število nedelj po sv. Treh kraljih in po Binkošti.

Pavel VI. brani ravnanje papeža Pija XII.

V baziliki sv. Petra stoji od 12. marca t. l. spomenik, posvečen spominu velikega Pija XII. Izdelal ga je Francesco Messina. Pri odkritju spomenika je povzel besedo tudi sv. oče Pavel VI. Ob spominu na svetiškega papeža je njegov glas večkrat zatrepal od velikega ganotja. Spomnil se je najprej na veliki dogodek pred petindvajsetimi leti, ko je bil Evgen Pacelli prav na 12. marca povzdignjen do papeške časti. Sledila so leta velikanskih naporov, žrtev in dela, katerim je bil on osebno priča, zato je tudi vedno bolj rastle v njem občudovanje do tega velikega moža. Moč njegovega duha je premagala šibkost telesa, da je z neverjetno vztrajnostjo delal do popolne izčrpanosti svojih sil.

»Bili smo priča,« je dejal sv. oče, »njegovih najintimnejših doživljanj, njegove skrbi, ki jo je posvetil vsaki najmanjši njemu predloženi zadevi, čutu odgovornosti, ko je z vso jasnostjo kazal smer v zmedenih časih svojega vladanja in veliki vdanosti v božjo voljo, ki jo je s svojo globoko dušo doumel v vsakem dogodku.« Sv. oče je nato pohvalil umetniško delo kiparja Messine in pozval vse, ki se danes s hvaležnostjo spominjajo velikega papeža, pa tudi tiste, ki hočejo njegovo svetlo podobo zatemniti z obrekovanjem in lažnim natolcevanjem, naj za hip postojijo pred tem veličastnim kipom. Našli bodo vsak svoj odgovor.

Pavel VI. je nato orisal življenje in delovanje Pija XII. Zapustil je veliko bogastvo svojega uma v dvajsetih, zvezkih in v 43 enciklikah, katere tudi sedanjí koncil visoko ceni. Njegovo življenje je imelo tako rekoč tri dobe: nacizem, vojna in po vojna doba. »Mesto Rim,« je dejal sv. oče, »mu mora biti trajno hvaležno. Pa ne samo Rim, ves svet, čez katerega je divjala strašna vojna, je bil stalni predmet njegovih skrbi in njegove ljubezni. Vse je naredil, da bi se spoštovali zakoni pravice. V obrambo trpečih in preganjenih je tvegaval vse. Ni vedno uspel, toda zato še nihče nimá pravice, da bi mu smel očitati sebičnost ali brezbriznost, še manj pa naprtili

Versko preganjanje v Rusiji

V Parizu so se sestali predstavniki katoliške, protestantske in pravoslavne Cerkve, da skupaj proučijo težak verski položaj, ki se v Rusiji vedno bolj zaostruje.

Zadnja dejstva, ki o njih poročata moskovski časopis »Večernaja Moskva« so naslednja: V Moskvi so odprli dom za znanstveno brezboštvo. V njem poučuje 311 profesorjev. V okolici Moskve so odprti 42 šol za brezboštvo s 1700 propagandisti. 340 oseb se je letos vpisalo na večerno univerzo za znanstveno brezboštvo.

Po pozdravnih besedah je urednik revije »Esprit«, pisatelj François Mauriac, povzel besedo in dejal, da v tem času, ko se vezi med katoličani in drugoverci vedno bolj utrjujejo, vsi občutimo težke prizkušnje ruske pravoslavne Cerkve. »Krik Kristusa križanega v Moskvi,« je dejal, »odmeva do Pariza. Kristus umira in mi v tem trenutku ne smemo spati.«

Profesor Olivier Clement je nato podal žalostno statistiko verskega preganjanja v Rusiji, ki se je v zadnjih letih še poostriilo: od leta 1958 do 1962 je število šol odprtih cerkva v Rusiji padlo od 22 tisoč na 11 tisoč pet sto, število duhovnikov pa od 30 tisoč na 14 tisoč. Polovica samostanov je zaprtih. V vsej Rusiji je samo še pet semenišč. Duhovščino težijo neznošni davki in mladini od 3. do 18. leta je prepovedan vstop v cerkev in pouk krščanskega nauka. Ruska Cerkve je sprejela zakone države, a ne more s tem zavreči svoje vere. Med zadnjo vojno je ruska Cerkve pokazala izredno junaštvo in domovinsko ljubezen, zato bi zaslužila večje upoštevanje in spoštovanje.

Potem, ko so prečitali pismo florentinskega župana La Pira v katerem se pridružuje pariški verski manifestaciji, je spregovoril protestantski pastor Finet in omenil versko preganjanje, ki ga je v preteklosti doživel protestantizem in zaradi katerega so jim sedaj pravoslavni preganjani bratje postali še posebno blizu. — O protiverski gonji v Sovjetski zvezi je poročal tudi protestantski škof Hans Lillie, ki se je udeležil konference protestantskih in pravoslavskih Cerkva v Odesi. Izjavil je, da je v Rusiji v teku masovna brezbožna propaganda, ki se opira zlasti na upravne ukrepe.

Pisatelj Pierre Emmanuel je zbranim povedal vtise svojega nedavnega obiska

v Rusiji in še posebno poudaril junaštvo ruskih vernikov. »Trpljenje, ki ga s tako plemenito zadržanostjo prenašajo tamošnji verniki, ohranja in utrjuje vero ne samo v njih samih, temveč tudi v nas: oni so žive priče Kristusove.«

O verskem preganjanju v Rusiji je spregovorilo tudi glasilo svetovne judovske organizacije (C.O.J.O.), ki je poslalo ukrajinski vladni protest zaradi knjige »Judovstvo brez maske«, ki je izšla v Kijevu na pobudo ukrajinske znanstvene akademije. Pisatelj v tej knjigi na grob način smeši judovstvo in njihovo vero. Sovjetska zveza bi v svoji državi, ki se imenuje socialistična, kaj takega ne smela dovoliti.

Vest o novem preganjanju vere v Sovjetski zvezi je globoko zadela vse tiste na Zapadu, ki so verovali v možnost zblizanja med kristjani in komunisti. Vsi tisti, ki so verovali propagandi v Sovjetski zvezi in v drugih deželah s komunističnim režimom, da tam vlada verska svoboda, so s tem prejeli hud udarec.

Kakšno je razpoloženje med tistimi, ki niso verovali vestem katoliške Cerkve o protiverskem pritisku, ki je vedno vladal v omenjenih deželah, marveč so se prepričevali, da je tam prišlo do večje ali manjše verske svobode in da obstaja možnost sodelovanja, nam povedo besede že omenjenega prof. Olivierja Clementa, ki je dejal: »Ali ima še smisel v tem položaju preganjanja razgovor med kristjani in komunisti na Zapadu? Kako naj bo možen razgovor o zblizanju ali skupnem delu med nami kristjani in komunisti, če komunisti tako brezobzirno gazijo osnovne človeške pravice?«

Pozdravljen Marijin Lurd!

Nad 700 slovenskih romarjev se pripravljajo na najlepšo božjo pot v življenju. V mesecu juliju se zberemo v dolgo procesijo, kakor je želela Brezmadežna, in gremo spet pred edinstveni kraj na zemlji, pred lursko votlino. O blaženi trenutku, ko se bo prvič pomikala naša procesija proti votlini in bomo tam zapeli »Ti, o Marija, naša Kraljica«. Čeprav to dolgo in naporno romanje ne bo brez težav, eno je gotovo, namreč to: da se bo vsak srečen in zadovoljen vračal iz Lurda! Prav zato smo duhovniki veseli, da se je prijavilo tako visoko število rojakov, ker bodo tako zastopane v Lurdu skoro vse naše župnije, od Celovca do Trsta.

Kakor veste, nas je vseh romarjev 710. Zastavo nosijo Tržačani, ki jih je kar 420, Goričanov in Korošcev pa vsakih po 150 približno. Številka 710 se ne bo dvignila, ker ni mogoče več nikogar sprejeti. Če kdo odstopi, ne more na svoje mesto zapisati drugega. Vsak odstop naj se takoj javi romarskemu vodstvu.

Najvažnejše navodilo za vse je sedaj sledeče: vsak romar naj si do 1. junija ali še prej poskrbi potno dovoljenje za Francijo. Kdor si ne zna sam pomagati, naj vpraša, kjer je vpisan ali naj vse izroči poljubnemu potovalnemu uradu v Gorici ali v Trstu. Za Španijo morajo imeti vsi pravi potni list z vizo, za Lurd pa italijanski državljani samo osebno izkaznico, ki je potrjena od kvesture. To delo naj se opravi do 1. junija; od tega datuma naj se tudi izroči celotna vsota za stroške. Vsak urejuje vse za romanje

Ob imenovanju dr. Jožefa Pogačnika za ljubljanskega nadškofa

Praznik sv. Jožefa, ženina Device Marije in zaščitnika vesoljne Cerkve, smo v naši domovini vedno proslavljali z velikim veseljem. Bil je praznik naših slovenskih družin, saj je bilo težko najti družino, kjer bi ne imeli vsaj enega člana, ki bi mu ne bilo ime Jožef. In to po pravici. Če kdo, sveti Jožef dobro pozna vse naše težave, vse napore in ves trud, ki so nam potrebni, da si priborimo naš vsakdanji kruh in da hodimo po poti, ki nam je od Boga začitana.

Letošnji praznik sv. Jožefa pa je bil za vse Slovence še posebej pomemben. Te dni je bilo namreč objavljeno, da je bil dosedanji apostolski administrator ljubljanske nadškofije dr. Jože Pogačnik imenovan za ljubljanskega nadškofa. — Kot Slovenci in katoličani prevzvišenemu nadškofu dr. Pogačniku iskreno čestitamo k temu imenovanju in mu izrekamo svoj vdan in iskren pozdrav. Vsi se zavedamo ogromne teže, ki je s tem padla na njegova ramena.

»Mati — glej Tvoj sin!« je njegovo škofsko geslo. Da, Mati božja, tvoj sin je prevzel po božji volji težko mesto ljubljanskega nadškofa. Stoj mu ob strani, prosil za svojega nebeskega Sina, da mu prihrani bolečino, priporoči ga sv. Jožefu, njegovemu priprošnjiku, posreduje mu moč, da bo mogel pogumno nositi težki križ, nakloni mu razsvetljenje Sv. Duha, da mu bo vladanje lažje, da bo kot dobri pastir vedno deležen ljubezni svoje črede!

vedno samo tam, kjer se je vpisal. Tam bo dobil tudi romarsko knjižico.

Več radovednežev je že po telefonu vpraševalo, katera tržaška župnija ima največ romarjev. Tudi to je zanimivo vprašanje oziroma zanimiv je odgovor: Največ romarjev — in sicer 70 je vpisanih v Romanju, toda če gledamo na število duš v župniji, nosi letos prvenstvo Sveti Križ na Krasu. V tem kraju se je vpisalo 31 romarjev, kar je sorazmerno največji odstotek. — Na Goriškem je težko najti zastavonošo, ker je bilo vpisovanje samo na treh krajih.

Nekateri tudi sprašujejo, kako bo s prevozom, ker je nad sto romarjev več kakor je bilo predvideno. Ker je sedaj še precej časa, bo verjetno mogoče dobro rešiti tudi to težavo; v najslabšem slučaju se bo ena skupina peljala z letalom iz Benetk do Lurda, če pač ne bo zadosti prostora na romarskem vladu. Tako so nam sporočili Pavlinci iz Milana, vendar mi želimo da se peljemo vsi skupno v vlak in tako zopet na dolgi poti potrdimo staro prijateljstvo Korotana, Gorice in Trsta!

Ob koncu še omenimo, da se je romarski odbor odločil pripraviti skupno romarsko zastavo, ki nas bo poslej spremljala kakor naš križ na vseh naših božjih poteh. Novo zastavo bomo blagoslovili pred lursko votlino. Kdoroli ima kakšen predlog ali vprašanje v zvezi z romanjem, naj se obrača na upravo »Kat. glas« v Gorici (3177) ali na domačega duhovnika, v Trstu pa na Marijanišče (221-113) ali na Rojan (37-603).

Cerkev v Jugoslaviji je polna življenja

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« je objavilo daljši članek o zanimanju katoličanov v Jugoslaviji za drugi vatičanski vesoljni cerkveni zbor. Ko je bila dne 25. januarja 1959 objavljena vest o sklicanju II. vatičanskega koncila, so se jugoslovanski katoličani takoj aktivno začeli udeleževati priprav za koncil. Škofje so razlagali vernikom važnost koncila, duhovniki pa so organizirali molitve za njegov uspeh. Na koncil so prišli vsi jugoslovanski škofje, katerim so to dopuščali zdravstveni pogoji. Sedem od njih je članov koncilskih komisij. Nekateri jugoslovanski teologi so bili imenovani za koncilске izvedence.

Veliko zanimanje je letos vzbudil v Jugoslaviji tudi kongres za pastoralno liturgijo. Kongres, tako navaja člankar, je bil v Zagrebu v drugi polovici letošnjega februarja. Udeležilo se ga je 900 duhovnikov iz vse Jugoslavije. Na njem je med drugim govorilo devet škofov, ki so udeležencem razložili novo liturgično konstitucijo, ki jo je že odobril II. vatičanski koncil. To je bil četrti kongres jugoslovanske duhovščine. Prvi se je vršil leta 1961. Na njem so obravnavali dogmatične probleme. Leta 1962 so na II. kongresu proučevali liturgična vprašanja, leta 1963 pa so razpravljali o pridigovanju.

